

NJORD juridiskie jaunumi: 2023. gada 14. jūnijā ES Parlaments apstiprināja Mākslīgā intelekta akta priekšlikuma projektu

2023. gada 14. jūnijā ES Parlaments apstiprināja Mākslīgā intelekta akta priekšlikuma projektu, tādējādi uzsākot sarunu posmu starp ES iestādēm. Mākslīgā intelekta akta regula, visticamāk, tiks piemērota no 2025. gada, ja vienošanās sarunas par galīgo projekta versiju neieilgs.

Ja Mākslīgā intelekta akta priekšlikums tiks pieņemts, tas regulēs mākslīgā intelekta izmantošanu pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem attiecībā uz ES, tādējādi radot "Briseles efektu", saskaņā ar kuru regulas noteikumi būs jāievēro arī uzņēmumiem, kas atrodas un ir dibināti ārpus ES un EEZ (t. i., "trešās valstis"), ja vien tās sniedz pakalpojumus ES/EEZ teritorijai vai tās pilsoņiem. Regula veicina AI sistēmu uzticamu izmantošanu, ierobežojot atļautos AI izmantošanas veidus, ieviešot aizliegumus attiecībā uz dažām AI sistēmām, piemēram, biometrisko sistēmu izmantošanu publiskās vietās, emociju atpazīšanas un prognozējošo uzraudzības sistēmu izmantošanu.

Pirmajā 2021. gadā pieņemtā Mākslīgā intelekta likuma versijā tika ierosināta uz risku balstīta pieeja, iedalot mākslīgā intelekta sistēmas trīs riska kategorijās - nepieņemama riska (aizliegtas, piemēram, sociālās vērtēšanas sistēmas, sistēmas, kas pēta un mērķē uz noteiktu sociālo grupu ievainojamības iespēju, u. c.), augsta riska (ierobežota un stingri reglamentēta izmantošana, piemēram, civilās aviācijas drošībā, medicīnas nozarē, kritiskās infrastruktūras darbībā, u. c.) un ierobežota riska kategorija (sistēmas, kas tieši mijiedarbojas ar cilvēkiem - tērzēšanas roboti, mākslīgā intelekta tulkošanas sistēmas u. c.), pēdējās ir pilnībā atļautas, tomēr ievērojot pārredzamības pienākumu - informēt lietotājus par to, ka tiek izmantota mākslīgā intelekta sistēma.

Mākslīgā intelekta likumā (The Artificial Intelligence Act) galvenie regulējumi ietver AI sistēmu pakalpojumu sniedzēju pienākumu atklāt AI ģenerētā satura mācību datu kopsavilkumu, kibernetikas uzraudzību, nodrošinot sistēmas lietotāju pamattiesību aizsardzību, kā arī AI programmatūras lietotāju informēšanu par to, ka tiek izmantots AI. Tādējādi daži no pakalpojumu sniedzēju pienākumiem pārklājas ar digitālo pakalpojumu regulu (Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 19. oktobra Regula (ES) Nr. 2022/2065), ar kuru ES ietvaros tiek izveidots vienots ES digitālā vienotā tirgus regulējums.

Līdzīgi kā konkurences tiesību pārkāpumu gadījumā, arī mākslīgā intelekta regulējuma prasību izpildi nodrošina administratīvo sodu sistēma - līdz pat 40 miljoniem EUR jeb 7 % no kopējā pasaules gada apgrozījuma par Mākslīgā intelekta likuma pārkāpumiem.